

11th International Conference on Language , Literature , Culture and History Studies

نقد و بررسی شخصیت سودابه در شاهنامه

*ولید بکتاش

**عبدالوحید اکرامی

*عبدالغفور جهاننیده

چکیده

زن از نظر فردوسی از جایگاه والایی برخوردار است. بزرگ‌ترین شاخص و جلوه‌ی زن در شاهنامه این است که از آن به‌عنوان موجودی خردمند، هنرمند، صاحب‌رای، وفادار به شوی خویش و در مواردی هم فتنه‌انگیز سخن رفته است. حتی بعد احساسی و عاطفی زن دقیقاً با روحيات و حالت پهلوانی، قهرمانی مردان سازگار و همخوان و مناسب است؛ یعنی توازن شخصیتی که در برخی از آثار بزرگ رعایت نشده است، در اثر فردوسی کاملاً رعایت شده است. آن‌چه مسلم است حضور زنان در نقش‌های مثبت و منفی در شاهنامه است، و به همین جهت می‌توان این کنش‌های متقابل را در شخصیت آن‌ها مورد بحث قرار داد. از جمله زنانی که شخصیتش دارای کنش منفی و مثبت همزمان است، سودابه دختر شاه هاماوران و همسر کی‌کاووس است. برای این اساس، این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی به این سوال پاسخ داده که چه کنش‌های مثبت و منفی در شخصیت سودابه وجود دارد که از منظر کنش‌ها در اتفاقات و تصمیم‌گیری‌های دیگران تأثیر داشته است و در نهایت به این پاسخ دست یافته که کنش‌های مثبت سودابه ازجمله رای زنی با کی‌کاووس، وفاداری و عشق به کی‌کاووس در آغاز، خردمندی و دلاوری که تأثیری مستقیم بر شاهنامه و ماجرای کاووس داشته و در بعد وسیع‌تر در جامعه داشته است، و در عین حال کنش‌های منفی ازجمله حيله و مکر، جادوگری، قدرت‌طلبی، خیانت، سنگ دلی و نیرنگ که تأثیری مستقیم بر خود و سلطنت و زندگی سیاوش و حتی سرنوشت ایران و توران داشته است.

کلیدواژگان: زن، شاهنامه، شخصیت، سودابه، کنش منفی و مثبت.

* کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی، معلم آموزش و پرورش سیستان و بلوچستان منطقه راسک، ایران. ** دانشجوی دکتری

زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان

*** دکترای زبان و ادبیات فارسی، استادیار، دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار، ایران.